

ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με περηφάνεια εξάγγειλε στα πλαίσια της εκπαιδευτικής της μεταρρύθμισης του 1977 την ίδρυση Δημοσίων Τεχνικών Λυκείων.

Το πρόβλημα για την ανάγκη δημιουργίας Δημόσιας μέσης Τεχνικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα ήταν αρκετά παλιό και είχε απασχολήσει αρκετές προηγούμενες Κυβερνήσεις, ακόμα και τη Χούντα, που συνέστησε το 1973 Επιτροπή Παιδείας για την εξέταση του θέματος.

Η Νέα Δημοκρατία όμως ήταν εκείνη που ανέλαβε να κάνει στόχο της τη στροφή της πλειοψηφίας των μαθητών στην Τεχνική Επαγγελματική εκπαίδευση.

Ο σκοπός της ήταν διπλός. Αφ'ενός μεν η λύση του προβλήματος της μαζικής αποφοίτησης ανειδικεύτων από τα Γυμνάσια της χώρας, και η εξασφάλιση Τεχνικού εργατικού που ήταν απαραίτητο στη Βιομηχανία, και αφ'ετέρου, η αποσυμφόρηση της ζήτησης για τριτοβάθμιες σπουδές, όπου στρέφονταν κατά κύριο λόγο οι απόφοιτοι των Γενικών Λυκείων.

Η ένταξη της Χώρας στο Παγκόσμιο Καπιταλιστικό σύστημα έκανε επιτακτική τη ζήτηση φθηνού Τεχνικού εργατικού Δυναμικού, εξ'αιτίας κυρίως της εισόδου Πολυεθνικών Εταιριών.

Από την άλλη μεριά η έντονη δυσαρέσκεια των αποφοίτων των Γενικών Λυκείων που δεν έμπαιναν στις Τριτοβάθμιες σχολές, δημιουργούσε πολιτικά προβλήματα, αλλά και οικονομικά γιατί ήταν προβληματική η ένταξή τους στο οικονομικο-κοινωνικό πλαίσιο.

Έτσι ο διαχωρισμός των Λυκείων σε Γενικά και Τεχνικά έγινε πραγματικότητα με τον νόμο 576 του 1977 και οι εξεταστικοί μηχανισμοί που μπήκαν για την εισαγωγή των αποφοίτων Γυμνασίου σ'αυτά έδειξαν πως δεν υπήρχε καμιά πρόθεση άμβλυνσης της διαφοράς χειρωνακτικής και διανοητικής εργασίας.

Στα Γενικά Λύκεια είχαν πολύ περισσότερες πιθανότητες να μπουύν οι καλοί μαθητές του γυμνασίου, οι έχοντες μεγαλύτερες ευκαιρίες και κυρίως οι προερχόμενοι από τις προνομιούχες τάξεις, ενώ στα Τεχνικά Λύκεια συνέβαινε το αντίθετο ακριβώς.

Ενώ δεν υπήρξαν σαφείς διακηρύξεις για ολόπλευρη πνευματική καλλιέργεια των νέων Τεχνικών παράλληλα με την Τεχνική τους εκπαίδευση, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, εκπαιδευτικού προσωπικού, σωστών προγραμμάτων κλπ., έκανε σύντομα να φανεί το σαφώς χαμηλότερο επίπεδο σπουδών σ'αυτά, που τα έκανε να υστερούν σε κοινωνική αναγνώριση από τα Γενικά Λύκεια.

- 2 -

Έτσι η στροφή στην Τεχνική Επαγγελματική μέση εκπαίδευση δεν έγινε στην πραγματικότητα αυτοσκοπός αλλά κυρίως μιά δυνατότητα πρόσβασης των μαθητών στα ΚΑΤΕΕ όπου ορίσθηκε σαν ρήτρα ότι το 32% των εισαγωμένων στις σχολές θα είναι απόφοιτοι των Τεχνικών Λυκείων.

Μέσα σ' αυτό το Γενικό πλαίσιο της Μέσης Τεχνικής εκπαίδευσης θα πρέπει να εξεταστεί και η θέση της τέχνης και των καλλιτεχνικών μαθημάτων σ' αυτά.

Η Τέχνη σαν λειτουργία και ενημέρωση είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη στα Τεχνικά λύκεια.

Η ανάπτυξη μιας ανθρωπιστικής παιδείας που μέσα της η Τέχνη έχει ένα ρόλο πρωταρχικό, δεν έγινε ακόμα πραγματικότητα στον Ελληνικό χώρο.

Έτσι και στα Τεχνικά λύκεια όπου ο ρόλος του μαθητή είναι σαφώς προκαθορισμένος, ώστε να μπει γρήγορα στην παραγωγή, σε σχέση εξάρτησης από τον εργοδότη και με προσόντα τη στενή εξειδίκευση στην Τεχνολογία για ανάπτυξη και μόνο της παραγωγής, η Τέχνη δεν έχει καμιά ουσιαστική θέση και ο ρόλος του καλλιτέχνη δασκαλου πρέπει να είναι εντελώς υποβαθμισμένος.

Σήμερα διδάσκουν στα Τεχνικά λύκεια όλης της Χώρας 10 περίπου καλλιτέχνες εκπαιδευτικοί απόφοιτοι της ΑΣΚΤ.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι αρκετά και σοβαρά.

Οι διδακτικές ώρες είναι ελάχιστες 3 ώρες την εβδομάδα διδασκαλίας ελεύθερου Σχεδίου για την Τρίτη τάξη Δομικών με αποτέλεσμα να υποαπασχολούνται, αλλά και να έχουν το άγχος ν' ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις των μαθητών της Γ' Λυκείου που θέλουν να μάθουν σχέδιο με τρεις ώρες την εβδομάδα μάθημα για να δώσουν εξετάσεις στα ΚΑΤΕΕ (Ανωτέρα Σχολή Γραφικών και Διακοσμητικών Τεχνών).

Οι καλλιτέχνες εκπαιδευτικοί της Μέσης Τεχνικής εκπαίδευσης δεν έχουν ακόμα την πλήρη ισοτιμία, βαθμολογική, οικονομική και ιεραρχική με τους Τεχνικούς απόφοιτους του Πολυτεχνείου.

Η κατάσταση τους είναι τραγική και το ίδιο τραγική είναι και η κατάσταση των εισακτέων της ΑΣΓΑΤ ΚΑΤΕΕ που προέρχονται από τα Τεχνικά Λύκεια (32% ρήτρα).

Οι απόφοιτοι των ΤΕΙ που μπαίνουν στα τμήματα αυτά είναι εντελώς απληροφόρητοι σε θέματα Τέχνης, το δε σχέδιο που γνωρίζουν είναι υποτυπώδες γιατί βέβαια δεν επαρκούν 3 ώρες σχέδιο τη βδομάδα στο

Γ' Έτος για την προετοιμασία τους.

Το οξύ αυτό πρόβλημα ήρθε να λύσει κατά κάποιο τρόπο η ίδρυση με το 555 Προεδρικό διάταγμα 23/1/82 του "Καλλιτεχνικού Λυκείου" στο Τεχνικό Λύκειο Αθηνών με τμήματα:

- Διακοσμητών Εσωτερικών Χώρων
- Γραφικών Τεχνών
- Συντηρητών Έργων Τέχνης
- Ψηφιδογραφίας και Υαλογραφίας

Τα τμήματα αυτά βέβαια δεν έχουν αρχίσει ακόμα να λειτουργούν κανονικά, τα μαθήματα γίνονται υποτυπωδώς χωρίς να έχει επίσημα εγκριθεί κάποιο πρόγραμμα, χωρίς πλήρη επάνδρωση με καλλιτεχνικό προσωπικό, υλικό, τεχνική υποδομή κλπ.

Είναι μια κάποια λύση για τη προετοιμασία των υποψηφίων στα αντίστοιχα τμήματα Γραφιστών, Διακοσμητών του ΚΑΤΕΕ και για την κάλυψη της ζήτησης εξειδικευμένου τεχνικού προσωπικού στην αντίστοιχη αγορά εργασίας.

Θα πρέπει όμως τα προβλήματά τους να εξεταστούν σε σχέση με το γενικό πρόβλημα επαναπροσδιορισμού του ρόλου της τεχνικής εκπαίδευσης και της θέσης της μέσα στο όλο σύστημα Παιδείας και κοινωνίας, όπως επίσης και σε άμεση σχέση με το πρόβλημα της Καλλιτεχνικής παιδείας σ' όλη την εκπαίδευση.

- Βραχυπρόθεσμα όμως και με στόχο να λειτουργήσει σωστά ο θεσμός Καλλιτεχνικών Λυκείων μπορεί να μπου οι εξής προτάσεις:
- Να ιδρυθούν κι άλλα Καλλιτεχνικά λύκεια όχι μόνο στην Αθήνα αλλά και στην επαρχία ανάλογα με τις ανάγκες της Περιφερειακής αγοράς εργασίας αλλά και με τις πολιτιστικές ανάγκες του τόπου που θα γίνουν, και την παραδοσιακή του κληρονομιά (π.χ. κόσμημα, μέταλλο, κεραμική κλπ).
- Να διοριστούν καλλιτέχνες εκπαιδευτικοί για τα καλλιτεχνικά μαθήματα των τμημάτων αυτών.
- Να υπάρξει υλικοτεχνική υποδομή κι εργαστήρια για την σωστή εκπαίδευση των μαθητών.
- Στη σύνταξη των αναλυτικών προγραμμάτων να πάρουν μέρος καλλιτέχνες που έχουν σχετική πείρα στην Τεχνική εκπαίδευση. Το Καλλιτεχνικό Επιμελητήριο Εκπρόσωπος επαγγελματιών φορέων κλπ.
- Να ιδρυθούν νυκτερινά καλλιτεχνικά λύκεια για τα παιδιά που εργάζονται.

- Στα Καλλιτεχνικά λύκεια να τοποθετηθούν σα διευθυντές καλλιτέχνες εκπαιδευτικοί.
- Να δημιουργηθεί θέση καλλιτεχνικού συμβούλου όπως υπάρχει για τις διάφορες άλλες ειδικότητες ΚΕΤΕ.

Όλα αυτά μπορεί και πρέπει να γίνουν το συντομώτερο δυνατόν, ώστε τα καλλιτεχνικά λύκεια να μπορέσουν να λειτουργήσουν σωστά και αποδοτικά.

Μακροπρόθεσμα, και στα πλαίσια επανεξέτασης, επανατοποθέτησης του ρόλου της καλλιτεχνικής παιδείας στο όλο εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει να εξεταστεί και η θέση της στη Μέση Τεχνική Εκπαίδευση.

- Ο καθαρά τεχνοκρατικός ορθολογισμός για τον απλά και μόνο αναπτυξιακό ρόλο του Τεχνικού, μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα, θα πρέπει κάποτε να αναθεωρηθεί.

Μια άλλη παιδεία, περισσότερο ανθρωπιστική θα πρέπει να αντικαταστήσει την υπάρχουσα, που να δίνει στον Τεχνικό απόφοιτό μιάς μέσης Σχολής, μέσα από τα βασικά εφόδια για την δουλειά του και τα εφόδια για την ενεργό συμμετοχή του στη διαμόρφωση του κοινωνικού πολιτικού και πολιτιστικού γίγνεσθαι του τόπου.

Τα εφόδια ακόμα για την διαμόρφωση μίας ολοκληρωμένης και συνειδητοποιημένης προσωπικότητας που θα τον προστατεύει από την πάσης φύσεως εκμετάλλευση.

Σ'ένα τέτοιο πλαίσιο διαμόρφωσης μιάς ουσιαστικά ανθρωπιστικής Τεχνικής παιδείας, ο ρόλος της Τέχνης είναι και σημαντικός. Η Τέχνη έχει τη δύναμη ν' απελευθερώσει ζωτικές ανθρώπινες δυνάμεις που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση, και βοηθά τον άνθρωπο να ξεφύγει από την αλλοτρίωση και την εξάρτηση.

Σε μιά νέα τεχνική παιδεία με ανθρώπινο πρόσωπο η Τέχνη θα πρέπει να βαδίζει παράλληλα και σε δυναμική σχέση εξάρτησης με την Τεχνολογία, ώστε η δεύτερη όχι μόνο να κάνει τη ζωή μας πιο εύκολη αλλά πιο όμορφη και δημιουργική.